

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης για τις θεμελιώδεις πτυχές και τα διαχρονικά μηνύματα της Α' Οικουμενικής Συνόδου

[Πατριαρχεία](#) / [Οικουμενικό Πατριαρχείο](#)

Σε σημαντικές θεμελιώδεις πτυχές και σε διαχρονικά και επίκαιρα μηνύματα της [Α' Οικουμενικής Συνόδου](#) της Νίκαιας αναφέρθηκε ο [Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος](#) από το βήμα της Επιστημονικής Διημερίδας υπό τον τίτλο «Ὁμοούσιον τῷ Πατρί», η οποία ξεκίνησε τις εργασίες της στην Πατριαρχική Αστική Σχολή Μαρασλή το απόγευμα της Τετάρτης 12 Μαρτίου 2025.

Η Διημερίδα είναι αφιερωμένη στην Α΄ Οικουμενική Σύνοδο της Νίκαιας και διεξάγεται στο πλαίσιο των εορτασμών για τη φετινή συμπλήρωση 1700 χρόνων από τη σύγκληση της.

Στον χαιρετισμό του κατά την έναρξη της Διημερίδας, ο Παναγιώτατος επισήμανε, μεταξύ άλλων, ότι η σύγκληση της εν Νικαία Συνόδου *«ἀποτελεῖ κορύφωσιν τῆς “ἀρχεγόνου συνοδικότητος” καί τῆς “οἰκουμενικῆς συνειδήσεως” τῆς Ἐκκλησίας, ταυτοχρόνως δέ καί ἀνάδυσιν μιᾶς νέας συνοδικῆς δομῆς καί πρακτικῆς, αὐτῆς τῆς “Οἰκουμενικῆς Συνόδου”»*.

Τόνισε δε ότι *«ἀποτελεῖ σταθμόν εἰς τήν διαμόρφωσιν αὐτῆς τῆς δογματικῆς ταυτότητος τῆς Ἐκκλησίας, παρέμεινε δέ τό πρότυπον διά τήν ἀντιμετώπισιν δογματικῶν καί κανονικῶν προβλημάτων εἰς οἰκουμενικόν ἐπίπεδον»*.

Αναφερόμενος στην 1700η επέτειο, ο Παναγιώτατος σημείωσε ότι «ὕπενθυμίζει εἰς τὴν Χριστιανοσύνην τὰς παραδοχὰς τῆς ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ κοινοῦ ἀγῶνος κατὰ τῶν παρανοήσεων τῆς πίστεώς μας».

Παράλληλα υπογράμμισε ὅτι οἱ εορτασμοὶ «πρέπει νὰ συμβάλουν εἰς τὴν ἀναζωπύρωσιν τῆς πίστεως εἰς τὴν ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον Ἁγίαν Τριάδα καὶ εἰς τὸν συναίδιον Πατρί καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι Λόγον, ὡς καὶ εἰς τὸν πολλαπλασιασμόν τῶν καρπῶν καὶ τῶν εὐλογιῶν αὐτῆς ἐν τῷ κόσμῳ».

Αναλυτικά ο χαιρετισμός του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου στη Διημερίδα «Ὁμοούσιον τῷ Πατρί»:

Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἱεράρχαι,

Ἐξοχώτατε κύριε Πρέσβυ, Γενικέ Πρόξενε τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ Πόλει,

Ἐντιμολογιώτατοι Ἀρχοντες Ὁφικιάλιοι,

Ἐλλογιμώτατοι εἰσηγηταί,

Ἐκλεκτοί παρόντες,

Τέκνα ἐν Κυρίῳ εὐλογημένα,

Μέ αἰσθήματα χαρᾶς σᾶς ὑποδεχόμεθα καί σᾶς καλωσορίζομεν εἰς τήν ἱστορικήν Πατριαρχικήν Ἀστικήν Σχολήν Μαρασλῇ καί εἰς τήν Διημερίδα μέ τίτλον «Ὁμοούσιον τῷ Πατρί», ἀφιερωμένην εἰς τήν Α' ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικήν Σύνοδον, ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν ἑορτασμῶν ἐπὶ τῇ συμπληρώσει δεκαεπτὰ αἰώνων ἀπό τῆς συγκλήσεώς της. Εὐχαριστοῦμεν τοὺς ἐλλογιμωτάτους ὁμιλητάς διὰ τήν πρόθυμον ἀποδοχήν τῆς προσκλήσεως καί πάντας ὑμᾶς τοὺς συμμετέχοντας, ἐντεῦθεν, ἐξ Ἑλλάδος καί ἀλλαχόθεν. Ἐκφράζομεν τήν Πατριαρχικήν ἡμῶν εὐαρέσκειαν πρὸς τόν Πρόεδρον, τὰ μέλη καί τόν Γραμματέα τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τήν

συμβολήν των. Εἵμεθα βέβαιοι ὅτι αἱ παρουσιάσεις τῶν ὁμιλητῶν καί αἱ συζητήσεις θά ἀναδείξουν σημαντικές πτυχάς τῆς Συνόδου τῆς Νικαίας καί τῆς ἐπικαιρότητος τοῦ μηνύματός της.

Ἡ σύγκλησις τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου ἀποτελεῖ κορύφωσιν τῆς «ἀρχεγόνου συνοδικότητος» καί τῆς «οἰκουμενικῆς συνειδήσεως» τῆς Ἐκκλησίας, ταυτοχρόνως δέ καί ἀνάδυσιν μιᾶς νέας συνοδικῆς δομῆς καί πρακτικῆς, αὐτῆς τῆς «Οἰκουμενικῆς Συνόδου». Ἡ πόλις τοῦ Κωνσταντίνου, ἡ ἐγκαινισθεῖσα πέντε ἔτη μετά τήν Σύνοδον τῆς Νικαίας, ἔμελλε νά καταστή τό κέντρον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ὅπου συνῆλθον τέσσαρες Οἰκουμενικά Σύνοδοι, καθοριστικά διὰ τήν ταυτότητα καί τήν πορείαν τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ κόσμῳ, καί ὅπου ἔχει τήν ἀμετακίνητον Καθέδραν του τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, ἀκοίμητος φρουρός τῆς ἀνοθεύτου Ὁρθοδόξου ἡμῶν πίστεως καί τῶν πατρῶων παραδόσεων.

Τό Σύμβολον τῆς Νικαίας «Πιστεύομεν...» ἀποτελεῖ διακήρυξιν τῆς κοινῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς ἀπάντησιν εἰς τήν Ἀρειανικὴν κακοδοξίαν, εἰς τήν ὁποίαν ἡ θεολογία περὶ τοῦ «ἐν ἀρχῇ» ὄντος καί σαρκωθέντος διὰ τήν ἡμετέραν σωτηρίαν προαιωνίου Λόγου τοῦ Θεοῦ ἀντικατεστάθη ἀπὸ ἐν, ὅπως ἔχει λεχθῇ, «κοσμολογικόν φιλοσόφημα». Εἶναι ἀξιοθαύμαστον τό γεγονός ὅτι οἱ Πατέρες τῆς Νικαίας ἐφήρμωσαν τήν ἀρχήν του «καινοτομεῖν τά ὀνόματα», καί παρά τό ὅτι ἡ φιλοσοφία συνεδέθη εἰς τόν Ἀρειον μέ «ἀκραῖον ἐξελληνισμόν τοῦ Χριστιανισμοῦ», ἐχρησιμοποίησαν ἕνα φιλοσοφικόν ὅρον διὰ τήν ἔκφρασιν τῆς πίστεως εἰς τήν θεότητα τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, κατορθώσαντες τόν «ἐκχριστιανισμόν» μιᾶς φιλοσοφικῆς ἐννοίας, ἡ ὁποία οὕτω κατέστη «ἀκρογωνιαίος λίθος τοῦ ὅλου δογματικοῦ οἰκοδομήματος τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου» (Καλλινίκου Δελικάνη, Ἡ πρώτη ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, Κωνσταντινούπολις, 1930, σ. 130).

Ὡς γνωστόν, ὁ ὅρος ὁμοούσιος εἶναι «ἄγραφος» καί εἶχε χρησιμοποιηθῇ ὑπὸ αἵρετικῶν, ὅπως ὁ Σαβέλλιος καί ὁ Παῦλος ὁ Σαμοσατεύς. Καθὼς ὅμως ἡ Σύνοδος ἐθεώρει τόν ἑαυτὸν της αὐθεντικὸν φορέα τῆς αἰεί ζώσης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐμπειρίας καί παραδόσεως τῶν Ἀποστόλων, καί ἐν ἀκλονήτῳ πίστει ὅτι μόνος ὁ ὁμοούσιος τῷ Πατρὶ Θεὸς Λόγος, «Θεὸς ἀληθινὸς ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ», διανοίγει, διὰ τῆς σαρκώσεώς Του, εἰς τόν ἄνθρωπον τήν ὁδὸν τῆς θεώσεως, δέν ἐδίστασε νά εἰσαγάγῃ τόν ὅρον αὐτόν εἰς τό Σύμβολόν της, διατρανώσασα τήν τελείαν θεότητα τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Πατρός, ὃς «ἐνηνθρώπησεν, ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν» (Μέγας Ἀθανάσιος). Εἰς τόν «ἐκπληκτικόν ὅρον» θέωσις, ὅπως σημειώνει ὁ μακαριστὸς π. Γεώργιος Φλωρόφσκυ, «δέν ὑπάρχει τίποτε τό «φυσιοκρατικό» ἢ πανθεϊστικό... Θέωσις δέν σημαίνει τίποτε περισσότερο ἀπὸ μιά ἐσωτερικὴ κοινωνία τῶν ἀνθρωπίνων προσώπων μέ τόν ζωντανό Θεό. Τό νά εἶσαι

μέ τον Θεό σημαίνει νά ένοικεῖς «έν Αὐτῷ» καί νά συμμερίζεσαι τήν τελειότητά Του» («Ἡ άθανασία τῆς ψυχῆς», εἰς τό ἔργον τοῦ ἰδίου, Δημιουργία καί Απολύτρωση, έκδ, Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1983, σ. 275).

Όταν ὁ φιλόσοφος Ἑγελος άσκη άκραίαν κριτικήν εἰς τήν κατανόησιν καί βίωσιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως έν Βυζαντίῳ καί θεωρεῖ ὅτι ἐκεῖ «ή θρησκεία παρέμεινε άφηρημένη, ὥστε «έν ὀνόματι τῶν χριστιανικῶν δογμάτων» νά έκτυλίσσωνται έμφύλιοι συγκρούσεις καί έκρήξεις βίας, ὡς συνέβη καί μέ τήν χρῆσιν τῶν ὅρων «όμοούσιος» καί «όμοιούσιος», ὅπου ή αντίθεσις διά τό γράμμα 'ι' προεκάλεσε τόν βίαιον θάνατον πολλῶν (G.W.F. Hegel, Vorlesungen über die Philosophie der Geschichte), άγνοεῖ τήν διόλου «άφηρημένην» οὐσιαστικήν σωτηριολογικήν άναφοράν τοῦ δόγματος έν τῇ συνειδήσει τῶν Ὁρθοδόξων. Τά δόγματα δέν εἶναι θεωρητικά διατυπώσεις τῆς πίστεως, αλλά κλήσις πρός συμμετοχήν εἰς τήν έν Χριστῷ ζωήν έν τῇ Ἐκκλησίᾳ, μέ ὀρίζοντα τήν σωτηρίαν μας.

Ἡ Σύνοδος τῆς Νικαίας άποτελεῖ σταθμόν εἰς τήν διαμόρφωσιν αὐτῆς τῆς δογματικῆς ταυτότητος τῆς Ἐκκλησίας, παρέμεινε δέ τό πρότυπον διά τήν άντιμετώπισιν δογματικῶν καί κανονικῶν προβλημάτων εἰς οἰκουμενικόν επίπεδον. Ἡ 1700ή επέτειος άπό τῆς πραγματοποιήσεώς της ύπενθυμίζει εἰς τήν Χριστιανοσύνην τάς παραδοχάς τῆς άδιαιρέτου Ἐκκλησίας καί τήν άξίαν τοῦ κοινοῦ άγῶνος κατά τῶν παρανοήσεων τῆς πίστεώς μας, μέ άμετάθετον σημεῖον προσανατολισμοῦ τόν άναλαβόντα τήν ήμετέραν μορφήν, έλευθερώσαντα ήμᾶς έκ τῆς δουλείας τοῦ άλλοτρίου, χαρισάμενον δέ ήμῖν ζωήν τήν αἰώνιον, «όμοούσιον τῷ Πατρί» Θεόν Λόγον, διά τῆς ένσαρκώσεως τοῦ ὁποῖου »τόν Πατέρα έγνώκαμεν καί τό Πνεῦμα τό Ἅγιον έπεδήμησεν έν κόσμῳ». Οἱ έορτασμοί πρέπει νά συμβάλουν εἰς τήν άναζωπύρωσιν τῆς πίστεως εἰς τήν ὁμοούσιον καί άχώριστον Ἁγίαν Τριάδα καί εἰς τόν συναίδιον Πατρί καί Ἁγίῳ Πνεύματι Λόγον, ὡς καί εἰς τόν πολλαπλασιασμόν τῶν καρπῶν καί τῶν εὐλογιῶν αὐτῆς έν τῷ κόσμῳ.

Ἐκλεκτοί συμμετέχοντες εἰς τήν Διημερίδα,

Ἔργον τῆς θεολογίας εἶναι ή άποκάλυψις τῆς σωτηριολογικῆς διαστάσεως έν παντί. Ἡ ὀρθή κατανόησις τῶν δογμάτων τῆς πίστεώς μας καί ή έρμηνεία των μέ ύπαρξιακούς ὅρους άπαιτεῖ, ὁμοῦ μετά τῆς μετοχῆς εἰς τό έκκλησιαστικόν γεγονός, εὐαισθησίαν καί γνήσιον ένδιαφέρον διά τόν άνθρωπον καί τάς περιπετείας τῆς έλευθερίας του. Ἐν τῇ έννοίᾳ ταύτῃ, ή διατράνωσις τῆς πίστεώς μας εἰς τον Τριαδικόν Θεόν καί εἰς τόν ένανθρωπήσαντα Θεόν Λόγον, τόν Κύριον καί Σωτῆρα τοῦ κόσμου Ἰησοῦν Χριστόν, ὀφείλει νά συνοδεύηται άπό τήν έμπρακτον άνταπόκρισίν μας εἰς τήν προτροπήν Αὐτοῦ νά καταστῶμεν «πλησίον» τῶν έμπεσόντων εἰς τούς ληστάς καί τῶν έν άνάγκαις «έλαχίστων άδελφῶν» Του, μετά τῶν ὁποίων έταυτίσθη ὁ Κύριος, συνδέσας τήν αἰώνιον σωτηρίαν μας μετά

τοῦ «ἐμοί ἐποιήσατε» (Ματθ. Κε', 41).

Κατακλείοντες, εὐχαριστοῦμεν ἅπαξ ἔτι πάντας ὑμᾶς, εὐχόμενοι δέ δαψιλῇ καρποφορίαν τῶν ἐργασιῶν τῆς Διημερίδος, ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὑμᾶς τήν πλουσιόδωρον χάριν καί τό ἀμέτρητον ἔλεος τοῦ ἐν Τριάδι προσκυνουμένου Θεοῦ.

Δείτε το βίντεο από την έναρξη της Επιστημονικής Διημερίδας:

```
<span data-mce-type="bookmark" style="display: inline-block; width: 0px; overflow: hidden; line-height: 0;" class="mce_SELRES_start"></span><span data-mce-type="bookmark" style="display: inline-block; width: 0px; overflow: hidden; line-height: 0;" class="mce_SELRES_start"></span>
```

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΕΠΙΣΗΣ: [Πρόγραμμα της Επιστημονικής Διημερίδας](#)

Περισσότερες φωτογραφίες:

(Φωτογραφίες: Νίκος Παπαχρήστου)